

OPEO0100 TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS
LAY/OTK
SLK-2014
JYRKI PAUKKU

OSA:1 KIRJANPITO, TILINPÄÄTÖS JA
TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELU:

1. PERUSASIAT

- KIRJANPITO LIIKETALOUSTIETEESSÄ
- KIRJANPITO LASKENTATOIMESSA
- LASKENTATOIMESSA ON OPETUKSELLISESTI JA TUTKIMUKSELLISESTI KAKSI PERINTEITÄ OSA-ALUETTA ELI

1. ULKOINEN NS. RAHOITUKSEN LASKENTATOIMI

MM. KIRJANPITO, TULOSLASKENTA, TILINPÄÄTÖSINFORMAATIO,
TILINPÄÄTÖSANALYYSIT JA TILINTARKASTUS, JOTKA KAIKKI PERUSTUVAT
KIRJANPIDON OSAAMISEEN JA TIETOIHIN

2. SISÄINEN ELI JOHDON LASKENTATOIMI

MM. KUSTANNUSLASKENTA, BUDJETOINTI, INVESTOINTIEN
SUUNNITTELU JA VALVONTA, YRITYKSEN TOIMINNAN OHJAUS JA
RAHOITUS

- KIRJANPIDON KESKEISIÄ KÄYTTÄJIÄ OVAT OMISTAJAT, RAHOITTAJAT JA VEROTTAJA.

MIHIN RAHOITTAJA TARVITSEE YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSTÄ ?

ENTÄ VEROTTAJA?

YRITYSTEN VEROTTAMINEN PERUSTUU KIRJANPITOON

- Sanelma(s. 26-27): "Kirjanpidon luotettavuuden tutkiminen yksi verotarkastuksen keskeisimpiä tehtäviä."
- Huomio kiinnitetään mm. siihen, että tositteet eivät ole puutteellisia ja kaikki liiketapahtumat ovat kirjanpidossa"

ENTÄ OMISTAJA?

Osingonjaon maksimimäärä määräytyy tilinpäätöksen perusteella nähtävän voitonjakokelpoisten varojen perusteella

-KIRJANPITO ON "YRITYKSEN RAHAPROSESSIN KUVAUS"

- MITEN KIRJANPITOKIRJAUKSIA TEHDÄÄN? MIHIN SÄÄNTÖIHIN KIRJAUKSET PERUSTUVAT?

KYSE ON KAHDEN NS. PERUSAKSIOOMAN HALLINNASTA

1) KAIKKI LIIKETAPAHTUMAT KIRJATAAN KAHDELLE ERI TILILLE, NIIDEN VASTAKKAISILLE PUOLILLE (=kaksinkertainen kirjanpito)

2) RAHAN LISÄYKSET KIRJATAAN NS. RAHOITUSOMAISUUDEN TILIEN (ESIM. KASSATILI, PANKKITILI) VASEMMALLE PUOLELLE JA VÄHENNYKSET OIKEALLE PUOLELLE

- KIRJANPITO ON LIIKETAPAHTUMIEN REKISTERÖINTIÄ ELI KIRJAAMISTA KIRJANPITOTILEILLE

LIIKETAPAHTUMIA TULOT, MENOT, RAHOITUSTAPAHTUMAT, OIKAISU- JA SIIRTOERÄT

- TILIRYHMÄT

1) **TULOTILIT** ¹

2) **MENOTILIT**

3) **RAHOITUSTILIT**

A. RAHOITUSOMAISUUDEN TILIT

B. PÄÄOMATILIT

4) **TILINPÄÄTÖSTILIT**²

¹ESIM. ANNETUT ALENNUKSET

²TILINPÄÄTÖS TEHDÄÄN SITEN, ETTÄ KAIKKI TILIKAUDEN AIKANA KÄYTETYT TILIT PÄÄTETÄÄN TILINPÄÄTÖSTILEILLE

- TULOSTILI
- TASEILI

- KULLAKIN TILIRYHMÄLLÄ ON OMAT KIRJAUSSÄÄNTÖNSÄ

- KIRJANPIDON LOPPUTULOKSENA MIELENKIINTOINEN RAPORTTI NIMELTÄÄN TASEKIRJA, TILINTARKASTAJAN HYVÄKSYNTÄ KIRJANPIDON HOITAMISELLE JA TILINPÄÄTÖKSELLE JA HYVÄSSÄ JÄRJESTYKSESSÄ ARKISTOIDUT ASIAKIRJAT SEKÄ USKOTTAVA VEROILMOITUS JA MUU RAPORTOINTI SIDOSRYHMILLE

KS. PÖRSSIYHTIÖN VUOSIKERTOMUS

VRT. PIENEN YRITYKSEN TASEKIRJA

2. KIRJANPIDON TARKOITUS JA TEHTÄVÄT

1) LAATIA TILINPÄÄTÖS , JOKA SELVITTÄÄ YRITYKSEN TALOUDELLISEN TILAN TILINPÄÄTÖSHETKELLÄ

Tilinpäätöksen tulee antaa **oikeat ja riittävät tiedot** kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta!!

2) LASKEA TOIMINNASTA OMISTAJILLE KERTYNEEN TULOKSEN KULUNEELTA TILIKAUDELTA

OY:T- VOITONJAKONA ELI OSINKOINA EI SAA JAKAA
OMISTAJILLE KUIN NS. VAPAAN OMAN PÄÄOMAN MÄÄRÄN ³

Ks. OYL 8:1, 13:1-5

Vrt OskL 16:6

3. KIRJANPITOVOLLISUUS (KPL 1:1)

- KIRJANPITOVOLLISIA OVAT:

A. TOIMINNAN LUONTEEN PERUSTEELLA
KIRJANPITOVOLLISIA OVAT KAIKKI LIIKE- TAI
AMMATTITOIMINTAA HARJOITTAVAT

B. YHTIÖMUODON PERUSTEELLA OY, OSUUSKUNTA, KY, AY,
YHDISTYS, SÄÄTIÖ, ELÄKESÄÄTIÖ, VAKUUTUSKASSA,
KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ, VAKUUTUSYHDISTYS JA MUU
SELLAINEN YHTEISÖ.

- KÄYTÄNNÖSSÄ LIIKE- JA AMMATTITOIMINNAN VÄLILLÄ ON
PELKKÄ ASTE-ERO.

SILLÄ ON MERKITYSTÄ KUITENKIN KIRJANPIDON HOITAMISEEN,
SILLÄ AMMATINHARJOITTAJA VOI PITÄÄ YKSINKERTAISEMPAA
(ELI NS. YKSINKERTAISTA) KIRJANPITOA

**-KIRJANPITOLAUTAKUNNAN KIRJANPITOVELVOLLISUUTTA
KÄSITTELEVÄT LAUSUNNOT MM.**

1697/2003

1663/2001

1630/2000

-”MUU SELLAINEN YHTEISÖ”

TIEKUNTA, VESIOSUUSKUNTA, KALASTUSKUNTA, YHTEISLUPA

**4. KIRJAAMISPERUSTEET- SUORITE- JA
MAKSUPERUSTEINEN KIRJANPITO**

- KIRJANPITO VOIDAAN KÄYTÄNNÖSSÄ TEHDÄ KAHDELLA
TAPAA:

A. MAKSUPERUSTEISESTI MAKSUJEN MUKAAN TAI

B. SUORITEPERUSTEISESTI TAVAROIDEN LIIKKEIDEN MUKAAN

- **MENO SYNTYY** SUORITEPERUSTEISESSA KIRJANPIDOSSA
SILLOIN KUN YRITYS VASTAANOTTAA, SAA HALTUUNSA
TUOTANNONTEKIJÄN ELI SILLOIN KUN SYNTYY
VELVOLLISUUS MAKSAA JOTAKIN JOLLEKIN

**VASTAAVASTI TULOT SYNTYVÄT SUORITTEIDEN
LUOVUTUSHETKELLÄ**

MAKSU VOI TAPAHTUA ETUKÄTEEN TAI VASTA MYÖHEMMINKIN

KYSEESSÄ TÄLLÖIN ENNAKKOMAKSU TAI SAATU ENNAKKOMAKSU TAI
MYyntISAAMISET TAI OSTOVELKA

**- MENO TAI TULO EI SITEN SYNNY MYÖSKÄÄN ESIM
PELKÄSTÄÄN TILAUKSELLA TAI SOPIMUKSEN
ALLEKIRJOITUKSELLA**

**- MAKSUPERUSTEISESSA KIRJANPIDOSSA MENOT JA
TULOT KIRJATAAN VASTA NIIDEN MAKSUHETKELLÄ**

EROT NÄKYVÄT OSTOVELKA- JA MYYNTISAAMISKIRJAUKSISSA

MAKSUPERUSTEISESSA KIRJANPIDOSSA NIITÄ TILEJÄ EI TARVITA!!!

**- KAIKKIA TUOTANNONTEKIJÖITÄ EI KUITENKAAN VOI
KIRJATA KIRJANPITOON SITÄ MUKAAN KUN NIITÄ
VASTAANOTETAAN**

ESIM. SÄHKÖMENOT, VAKUUTUSMENOT, PALKKAMENOT

**TÄLLAISTEN TUOTANNONTEKIJÖIDEN KIRJAUKSISSA KÄYTETÄÄN
AINA MAKSUPERUSTEISTA KIRJANPITOA!!!**

- KPL 2:3 SUORITEPERUSTEISUUDEN ENSISIJAISUUS

MYÖS MAKSUPERUSTETTA SAA KÄYTTÄÄ

**HUOM! OSTOVELAT JA MYYNTISAAMISET ON KUITENKIN
TÄLLÖIN AINA PYSTYTTÄVÄ SELVITTÄMÄÄN!!**

- TILINPÄÄTÖS SUORITEPERUSTEISESTI!

KS. KPL 3:4

**POIKKEUKSENA MERKITYKSELTÄÄN VÄHÄISET
LIIKETAPAHTUMAT**

- KYSYMYS:

**YRITYKSEN TOIMIALANA ON AIKAKAUSILEHTIEN
JULKAISEMINEN. LEHTIEN TILAAJAT VOIVAT AJOITTA
TILAUKSENSA ALKAMISAJANKOHDAN MINKÄ KUUKAUDEN
ALKUUN HYVÄNSÄ JA TILAUS VOI KESTÄÄ TILAAJAN
HALUAMAN KUUKAUSIMÄÄRÄN. YRITYKSEN OMA TILIKAUSI
ON KALENTERIVUOSI. TULEEKO LEHTIYHTIÖN JAKSOTTA
TILAUSMAKSUT TILIKAUDEN AIKANA LUOVUTETTUJEN
LEHTIEN NUMEROITA VASTAAVIKSI VAI VOIKO SE KÄSITEL
TILAUSMAKSUJA MAKSUPERIAATTEELLA?
MAKSUPERUSTEINEN KÄSITTELY OLISI PERUSTELTUA, KUN
OTETAAN HUOMIOON TILAUSMAKSUJEN
SUORITEPERUSTEIKSEKSI MUUNTAMISESTA AIHEUTUVA
TYÖMÄÄRÄ JA KUSTANNUKSET!**

**V:EI ONNISTU! TILINPÄÄTÖS TEHDÄÄN AINA
SUORITEPERUSTEISESTI.
AINOA POIKKEUS ED. SIVULLA OLLEET NS. VÄHÄISET ERÄT**

5 TOSITTEET

- KUN LIIKETAPAHTUMIA LÄHDETÄÄN KIRJAAMAAN TÄYTYY TOSITTEISTA (KPL 2:5) ENSIN SELVITTÄÄ, MITÄ ON TAPAHTUNUT

SEN POHJALTA RATKAISTAAN MITÄ TILIJÄ TULEE KÄYTTÄÄ

- TOSITTEIDEN HYVÄKSYTTÄVYYS TÄRKEÄÄ. SAMOIN NIIDEN PITÄMINEN AUKOTTOMASSA NUMEROJÄRJESTYKSESÄ

- TOSITTEITA OVAT MM. LASKUT, HYVITYSLASKUT, LÄHETYSLUETTELOT, KUITIT, PANKKISIIRTOKUITIT, PANKKIEN TILIOITTEET, KAUPPAKIRJAT, PALKKALUETTELOT, KASSAKONEIDEN LASKUNAUHAT JA VAIKKAPA YHTIÖKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA VOITON JAKAMISESTA

- **TOSITTEELLE ASETETUT VAATIMUKSET (KPL 2:5):**

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)

-**TOSITTEET SÄILYTETTÄVÄ 6 VUOTTA**, KIRJANPITOKIRJAT (TASEKIRJA, TASE-ERITTELYT) SEKÄ TILIKARTTA ELI TILILUETTELO 10 VUOTTA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ. (KPL 2:10)

6 VAIHTO-OMAISUUDEN JA PYSYVIEN VASTAAVIEN HANKINTAMENON JAKSOTTAMINEN

- MENOT SYNTYVÄT TUOTANNONTEKIJÖIDEN HANKKIMISESTA. MENO TARKOITTA TUOTANNONTEKIJÄN OSTOHINTAA

- MENOT KIRJATAAN KIRJANPITOON JOKO OSTOHINNAN (ESIM. VUOKRA- , SÄHKÖ- JA VAKUUTUSMENOT) TAI HANKINTAMENON NIMIKKEELLÄ

- KPL 5:5 JA 5:6:SSA PUHUTAAN VAIHTO-OMAISUUDEN JA PYSYVIEN VASTAAVIEN HANKINTAMENON JAKSOTTAMISESTA.

ESIM. KONEIDEN, RAKENNUSTEN JA VARASTON

- MITÄ HANKINTAMENOON KUULUU?

A. HANKINTAMENOON LUETAAN AINA HYÖDYKKEEN HANKINNASTA JA VALMISTUKSESTA AIHEUTUNEET MUUTTUVAT MENOT⁴

PITÄÄ SISÄLLÄÄN MUUTAKIN KUIN VAIN OSTOHINNAN

ESIM. ULKOMAILTA HANKITUN KONEEN HANKINTAMENO

- + OSTOHINTA**
- ALENNUKSET**
- + RAHTIMAKSUT**
- + VAKUUTUSMAKSUT (ESIM. KULJETUSVAKUUTUS)**
- + TULLAUSMAKSUT**
- + HUOLINTAMENOT**

⁴MENOJA, JOIDEN MÄÄRÄ ON SUORASSA RIIPPUVUUSSUHTEESSA TUOTETTujen TAVAROIDEN JA PALVELUSTEN KANSSA

= HANKINTAMENO

YRITYS OSTAA UUDEN PAKETTIAUTON. AUTON OSTOHINTA ON 30000,- .
TOIMITUSKULUT OVAT 1000 EUROA.

KIRJAUKSET:

**B. MYÖS KIINTEITÄ MENOJA⁵ VOIDAAN LUKEA
HANKINTAMENOON MIKÄLI NIIDEN MÄÄRÄ ON
OLENNAINEN ED. TAVALLA LASKETTUUN
HANKINTAMENOON NÄHDEN -KOSKEE KÄYTÄNNÖSSÄ
VAIN ITSE VALMISTETTUJA HYÖDYKKEITÄ**

KOSKEE SEKÄ VAIHTO-OMAISUUTTA ETTÄ
PYSYVIÄ VASTAAVIA

KILA: 12% OSUUTTA ON PIDETTY OLEELLISENA

KS. KIRJANPITOLAUTAKUNNAN LAUSUNTO NRO 1222/1993

**C. MYÖS KORKOMENOJA VOIDAAN AKTIVOIDA
HANKINTAMENOON TIETYISSÄ TILANTEISSA**

KOSKEE VAIN PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVAA OMAISUUTTA

- KO. LASKENTAPERIAATTEEN MERKITYS?

⁵ESIM. HANKINNAN JA VALMISTUKSEN KULJETUSTOIMEN MENOT, TUOTANNON SUUNNITTELUN, OHJAUKSEN JA LAADUNVALVONNAN MENOT, KONEIDEN KORJAUS- JA KUNNOSTUSMENOT SEKÄ NIIDEN POISTOT, TUOTANTOJOHDON JA TUOTANNON TUKITOIMINNAN MENOT JA TUOTANTOLAITOKSEN MUUT HALLINTOMENOT. EI KUITENKAAN ESIM. TUTKIMUS- EIKÄ KEHITTÄMISMENOJA, EI YLEISHALLINNON MENOJA EIKÄ TUOTTEIDEN MYYNTIIN, MARKKINOINTIIN JA JAKELUUN LIITTYVIÄ MENOJA (EI EDES VALMIIDEN TUOTTEIDEN VARASTOIMISEEN LIITTYVIÄ MENOJA)

6.1 VAIHTO-OMAISUUDEN HANKINTAMENON JAKSOTTAMINEN

-VAIHTO-OMAISUUTTA OVAT SELLAISENAAN TAI JALOSTETTUINA LUOVUTETTAVAKSI TAI KULUTETTAVAKSI TARKOITETUT HYÖDYKKEET (KPL 4: 4):

- KPA 1:6:

1. AINEET JA TARVIKKEET
2. KESKENERÄISET TUOTTEET
3. VALMIIT TUOTTEET
4. MUU VAIHTO-OMAISUUS
5. ENNAKKOMAKSUT

- VAIHTO-OMAISUUDEN HANKINTAMENOON LUETAAN

1. MUUTTUVAT MENOT
2. MAHD. KIINTEÄT MENOT

- VAIHTO-OMAISUUDEN HANKINTAMENON JAKSOTTAMINEN

OSTOMENOJEN TILILLE KIRJATAAN MYYNTITARKOITUSTA VARTEN OSTETTUJEN TAVAROIDEN HANKINTAMENOT

TILIKAUDEN KULUKSI KATSOTAAN NIISTÄ KUITENKIN VAIN TILIKAUDEN AIKANA MYYTYJEN TAVAROIDEN HANKINTAMENOT
- VAIN NIISTÄ ON SAATU TILIKAUDEN AIKANA TULOJA!

TS. TILIKAUDEN LOPUSSA MYYMÄTTÄ OLEVIEN TAVAROIDEN HANKINTAMENOT KIRJATAAN TILINPÄÄTÖKSESSÄ INVENTOINNIN JÄLKEEN VARASTOTILILLE.(TASE,D)

VARASTOTILIN VASTAKIRJAUS TEHDÄÄN VARASTON MUUTOS- TILILLE (TULOS,D/K)

VARASTON MUUTOKSEN ANSIOSTA OSTOTILIN LOPPUSALDO VOIDAAN MERKITÄ KOKONAISUUDESSAAN TULOSTILILLE EIKÄ SIITÄ TARVITSE POISTAA VARASTOSSA OLEVIEN TAVAROIDEN ARVOA.

TULOSTILILLÄ NÄKYY TS. VAIN MYYTYJEN TAVAROIDEN HANKINTAMENOT.

- VARASTON MUUTOS NÄKYY TULOSLASKELMASSA KAHDEN KOHTAAN!

A. VALMIIDEN JA KESKENERÄISTEN TUOTTEIDEN VARASTON MUUTOS (Huom! Erä vain valmistustoimintaa harjoittavilla yrityksillä)
B. VARASTOJEN MUUTOS (RAAKA-AINEVARASTO)

- **HUOM!** VARASTO- TILI ON **NS. LEPÄÄVÄ TILI** ELI SIIHEN EI TEHDÄ MINKÄÄNLAISIA MERKINTÖJÄ TILIKAUDEN AIKANA - VAIN TILINPÄÄTÖKSEN YHTEYDESSÄ!

- TILINPÄÄTÖSHETKELLÄ VARASTOSSA OLEVIEN VAIHTO-OMAISUUSHYÖDYKKEIDEN MÄÄRÄ SELVITETÄÄN **INVENTOINTIMENETTELYSSÄ.**

- HUOM! JOS VAIHTO-OMAISUUDEN 1) TODENNÄKÖINEN JÄLLEENHANKINTAMENO TAI 2) LUOVUTUSHINTA ON TILIKAUDEN PÄÄTTYESSÄ 3) HANKINTAMENO PIENEMPI, ON **EROTUS KIRJATTAVA KULUKSI.**

NS. ALIMMAN ARVON PERIAATE

- HUOM! VAIHTO-OMAISUUS MUODOSTAA YLEENSÄ MERKITTÄVÄN TILINPÄÄTÖSERÄN, JOLLOIN SEN **ARVOSTUKSISSA OLEVILLA VIRHEILLÄ VOI OLLA OLENNAINEN VAIKUTUS KOKO TILINPÄÄTÖKSEN OIKEELLISUUTEEN!**

ESIM. VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOON SISÄLTYY 1.000.000,- ARVOSTA MYYNTITARKOITUKSEEN HANKITTUJA MALLIN 201A LASER-KIRJOITTIMIA. MALLIN VALMISTUS ON TILIKAUDEN AIKANA LOPETETTU UUDEN KEHITTYNEEMMÄN MALLIN MARKKINOINNIN VUOKSI. YHTIÖN JOHTO ON ARVOSTANUT KO. KIRJOITTIMET HANKINTAHINTAAN, VAIKKEI KYSEESSÄ OLEVAA MALLIA ENÄÄ INVENTOIDA JA MYYTÄESSÄ NIISTÄ TULTAISIIN SAAMAAN N. 250.000,-

- OLENNAISIMMIN VARASTONIMIKKEIDEN ARVON ALENTAMISTARPEeseen VAIKUTTAA NIMIKKEIDEN EPÄKURANTTIUS, JOKA VOI JOHTUA PILAANTUMISESTA (ESIM. ELINTARVIKKEET), IKÄÄNTYMISESTÄ (KIINNITYSTEIPIT), MUODIN VAIHTUMISESTA (VAATTEET), EPÄASIANMUKAISESTA SÄILYTTÄMISESTÄ (MAALIEN JÄÄTYMINEN)

6.2 PYSYVIEN VASTAAVIEN HANKINTAMENON JAKSOTTAMINEN

- PYSYVIIN VASTAAVIA OVAT ESINEET, ERIKSEEN LUOVUTETTAVISSA OLEVAT OIKEUDET JA MUUT HYÖDYKKEET

- NS. PYSYVIÄ VASTAAVIA OVAT ERÄT, JOTKA ON **TARKOITETTU TUOTTAMAAN TULOJA JATKUVASTI USEANA TILIKAUTENA (KPL 4:3)**

KS KILAN YLEISOHJE SUUNNITELMAN MUKAISISTA POISTOISTA
16.10.2007

- JAOTELLAAN (KPA 1:6):

1. AINEETTOMIIN HYÖDYKKEISIIN:
KEHITTÄMISMENOT, AINEETTOMAT OIKEUDET, LIIKEARVO JA
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT⁶

⁶MM. AKTIVOIDUT PITKÄVAIKUTTEISET KONSULTOINTIMENOT, MAINOS-.,SUUNNITTELU- JA TIETOHALLINTOMENOT

KS. KILA 1534/1998

2. AINEELLISIIN HYÖDYKKEISIIN:

MAA- JA VESIALUEET, RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT,
KONEET JA KALUSTO, MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET,
ENNAKKOMAKSUT

3. SIJOITUKSIIN

**- KPL 5:5.1 MUKAAN PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVAN
AINEELLISEN OMAISUUDEN HANKINTAMENO AKTIVOIDAAN
JA KIRJATAAN VAIKUTUSAIKANAAN SUUNNITELMAN
MUKAISINA POISTOINA KULUKSI**

HUOM! MAA- JA VESIALUEISTA SEKÄ ARVOPAPEREISTA EI
TEHDÄ SUUNNITELMAN MUKAISIA POISTOJA . NIIHIN TEHDÄÄN
ARVONALENTUMISKIRJAUS MIKÄLI “TASEESEEN MERKITYY
KIRJANPITOARVO ON PYSYVÄSTI PIENEMPI KUIN NIIHIN
LIITTYVÄT TULONODOTUKSET”

- PYSYVIEN VASTAAVIEN HANKINTAMENO

1. MUUTTUVAT MENOT
2. MAHD. KIINTEÄT MENOT
3. MAHD. KORKOMENOT

**- POISTOSUUNNITELMASSA ON MÄÄRITELTÄVÄ 1)
POISTOAIKA JA 2) POISTOMENETELMÄ**

**TUNNETTAVA PITKÄVAIKUTTEISEN MENON TALOUDELLINEN
KÄYTTÖIKÄ**

MÄÄRITTÄMINEN EI OLE AINA HELPPOA

APUA VANHOISTA KOKEMUKSISTA TAI ESIM. KILAN YLEISOHJEESTA

ESIM.

- POISTOMENETELMINÄ VOIDAAN PITÄÄ ESIM. SEURAAVA POISTOTAPOJA:

A. TASAPOISTO⁷

JOS ESINE LUOVUTTAA TULOJAAN TASAISESTI KOKO VAIKUTUSAIKANSA, NIIN HANKINTAMENO ON HYVÄ JAKSOTTAA YHTÄ SUURIKSI POISTOIKSI KAIKILLE KÄYTTÖVUOSILLE

TILIKAUDEN POISTO (eur): $HANKINTAMENO / KÄYTTÖAIKA(V)$

ESIM. UUSI PAKETTIAUTO. HM 30000 EUROA, PITOAIKA 5 V.

POISTOT VUODESSA $30000,- / 5 v = 6000,- / v$

HANKINTAMENO POISTO(euroa) AKTIIVA TASEESSA

1.30000	6000	24000
2.	6000	18000
3.	6000	12000
4.	6000	6000
5.	6000	0

KIRJAUKSET:

...

B. ALENEVA POISTO

⁷TEOREETTISESTA HUONOUEDESTA HUOLIMATTA KÄYTÄNNÖSSÄ YKSINKERTAISUUTENSA VUOKSI SELVÄSTI KÄYTETYIN MENETELMÄ.

JOS ESINEEN ARVIOIDAAN TUOTTAVAN YRITYKSELLE RUNSAAMMIN NETTOTULOJA (ESIM. KASVAVIEN KORJAUSKUSTANNUSTEN TAKIA) KÄYTTÖIKÄNSÄ ALKUVUOSINA, NIIN HANKINTAMENO ON HYVÄ JAKSOTTAA MYÖS SEN MUKAISESTI

I TÄMÄ VOIDAAN TEHDÄ ESIM. SITEN, ETTÄ POISTO% ON ALUSSA SUUREMPI KUIN LOPUSSA

II TÄMÄ VOIDAAN TEHDÄ MYÖS SITEN, ETTÄ POISTO% PYSYY SAMANA, MUTTA POISTON EUROMÄÄRÄ LASKETAAN AINA EDELLISVUODEN MENOJÄÄNNÖKSESTÄ (NS. MENOJÄÄNNÖSPOISTO) EIKÄ ALKUPERÄISESTÄ HANKINTAMENOSTA!

ESIM.

ESIM. UUSI PAKETTIAUTO. HM 30000 EUROA, PITOAIKA 5 V.

HANKINTAMENO POISTO (%_e) AKTIIVA

1.30000	25%, 7500	22500	
2.	25%, 5625	16875	(25% 22500=5625)
3.	25% 4219	12656	(25% 16875=4219)
4.	25%	
5.	25%		

- PIENIÄ (KPL 3:9 MUKAISIA) YRITYKSIÄ KOSKIEN ON KILAN YLEISOHJEESSA ANNETTU OMAT SUOSITUKSET SUMU-POISTOISTA

- HUOM! MYÖS MUUT KUIN EM. AINEELLISET HYÖDYKKEET TÄYTYY TONTTIA JA SIOITUKSIA LUKUUN OTTAMATTA POISTAA TASEESTA SUUNNITELMAN MUKAAN MIKÄLI NIITÄ ON SINNE AKTIVOITU!

TARCOITTAÄ TASEEN NS. PYSYVIIN VASTAAVIIN MERKITTÄVIÄ NS. AINEETTOMIA HYÖDYKKEITÄ

KIRJANPITOLAISSA ON OMAT SÄÄNNÖKSET MM. KEHITTÄMISMENOJEN, LIIKEARVON JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN JAKSOTTAMISESTA (KPL 5:7-11)

-TUTUSTU MYÖS

- 1) ARVONKOROTUKSET KPL 5:17
- 2) ARVONALENNUKSET KPL 5:13

7. TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELU

7.1 KIRJANPITOVELVOLLINEN SAA SUMU-POISTOJEN LISÄKSI MERKITÄ MYÖS SUUNNITELMAN YLITTÄVIÄ (KPL 5:12) (JA ALITTAVIA) POISTOJA

“JOS TÄHÄN ON ERITYISIÄ SYITÄ” - VARSINKIN TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELUUN LIITTYVIÄ VEROTUKSELLISIA SYITÄ

SUURIMMAT SALLITUT VEROTUKSESSA (KS. EVL) VÄHENNETTÄVÄT POISTOT

ESIM. EVL 30-40§ (MAX. POISTO, JOTKA SAA VEROTUKSESSA VÄHENTÄÄ)

1. RAKENNUS

A. TEHDAS	7%
B. TOIMISTO	4%

2. KULUVA KÄYTTÖOMAISUUS 25 %

- NÄKY Y TULOSLASKELMASSA KOHDASSA "POISTOERON MUUTOS" (TAI "TILINPÄÄTÖSSIIRROT"). JA TASEESSA KOHDASSA "KERTYNYT POISTOERO"

- KIRJAUKSET:

**1. POISTOERON KASVU - SUMU:N YLITTÄVÄT POISTOT
TILINPÄÄTÖSTILANNE:TULOSTA HALUTAAN PIENENTÄÄ**

**2. POISTOERON PIENENEMINEN- SUMUN ALITTAVAT POISTOT
TILINPÄÄTÖSTILANNE:TULOSTA HALUTAAN PARANTAA**

7.2 VAPAAEHTOISET VARAUKSET (VRT. KPL 5:14 NS. PAKOLLINEN VARAUS)

Esim. Toimintavaraus

Ks. KPL 5:15 "Tilinpäätöksessä saadaan tehdä investointi-, toiminta- tai muu sellainen varaus"

Käytännössä vain verotuksessa hyväksyttäviä vapaaehtoisia varauksia kirjataan tilinpäätökseen

Verotuksessa hyväksyttävät vähennyskelpoiset varaukset löytyvät EVL 4.luvusta (EVL 46-49 §) mm. luottotappiovaraus (vain pankit ja vakuutusyhtiöt), toimintavaraus (ei oy:t, eikä osk:t, 30% edellisen 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista), takuuvaraus (rakennusfirmat), hinnanlaskuvaraus, jälleenhankintavaraus (toimistotilojen palaessa tai myynnin yhteydessä)

Kirjaukset:

-YHTEENVETO

Tilinpäätössuunnittelu koostuu:

- 1) Poistoerokirjauksista
- 2) Vapaaehtoisten varausten kirjauksista

-
- 3) Aineettomiin hyödykkeisiin kirjaamalla mm. muut pitkävaikutteiset menot
 - 4) Laskentaperiaatteita mieleisekseen määrittelemällä

Laajemmin määriteltynä:

- 5) ” Liian pitkät poistoajat”
- 6) ” Vaihto-omaisuuden käsittettä venyttämällä”
- 7) Muut

Xerox,
TjGroup KKO 2009:1

8. MITEN KIRJATAAN?

8.1 HYVÄN KIRJANPITOTAVAN MUKAISESTI (KPL 1:3)

- HYVÄ KIRJANPITOTAPA MUODOSTUU (HIERARKISESTI):

1. **KIRJANPITOLAIN, -ASETUksen JA MUUN LAINSÄÄDÄNNÖN KIRJANPITOJA KOSKEVISTA NORMEISTA,**
2. **KIRJANPITO- JA MUUN LAINSÄÄDÄNNÖN NOJALLA ANNETUT KIRJANPITOJA JA TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT VIRANOMAISNORMIT.**
3. **KIRJANPITOLAUTAKUNNAN OHJEET JA LAUSUNNOT**
4. **KIRJANPIDON YLEISTEN PERIAATTEET.**

5. TILINTARKASTAJA- JA MUIDEN LASKENTA-AMMATTILAISTEN JÄRJESTÖJEN LAUSUNNOT JA KANNANOTOT⁸

6. EU:N YHTEISÖOIKEUDELLISET DIREKTIIVIT SEKÄ KANSAINVÄLISET TILINPÄÄTÖSSTANDARDIT

8.1.1 KIRJANPITOA KOSKEVAT NORMIT

- KIRJANPITOLAKI NS. YLEISLAKI

ERITYISLAKI (ESIM. OYL, AKL) SYRJÄYTTÄÄ SEN, MIKÄLI SÄÄNNÖKSET JOUTUVAT RISTIRIITAAN - KOSKEE MM. OMAN PÄÄOMAN ESITTÄMISTÄ (OY:T OSAKEPÄÄOMA, OSK:T OSUUSPÄÄOMA JNE.)

YHTIÖLAKIEN TILINPÄÄTÖSTÄ JA TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT ERITYISET SÄÄNNÖKSET TÄYTYY MUUTENKIN OSATA OTTAA HUOMIOON

- VARSINKIN YRITYSVEROTUS JA ELINKEINOVEROLAKI AIHEUTTAA "PAINEITA" KIRJANPIDON HOITAMISEEN

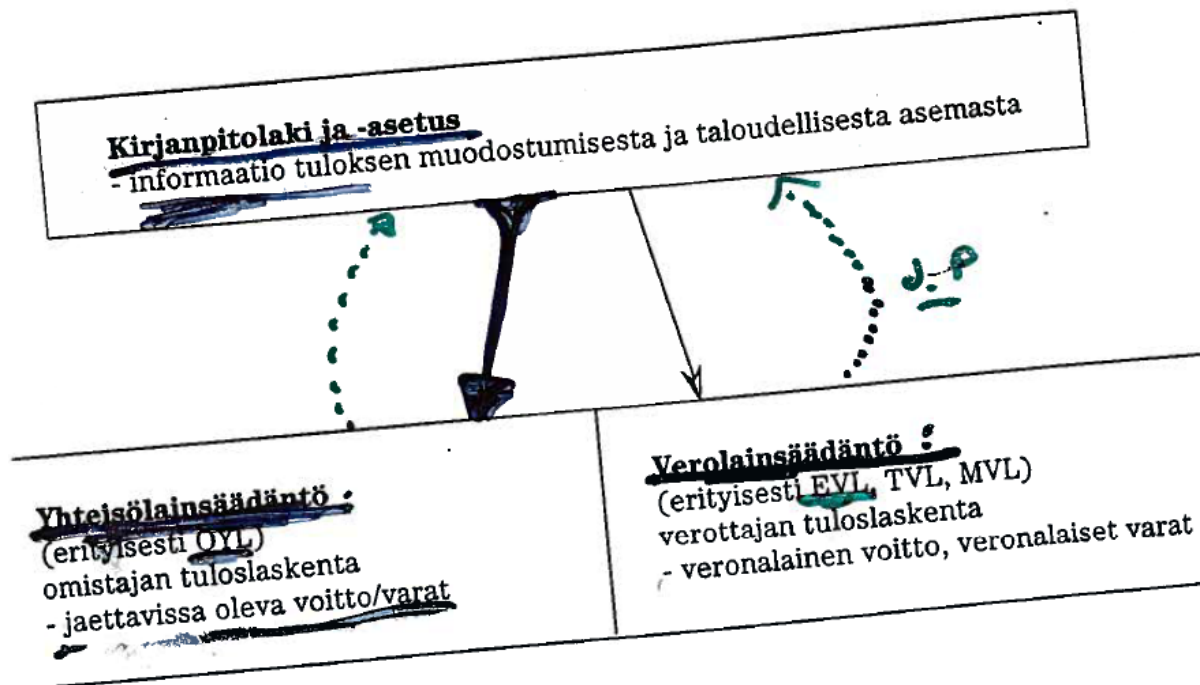
KYSYMYS:

TARVITSEEKO VEROTUSNÄKÖKULMAA OTTAA HUOMIOON TILINPÄÄTÖSTÄ TEHTÄESSÄ, VAI RIITTÄÄKÖ, ETTÄ SE OTETAAN HUOMIOON JA TIEDETÄÄN VEROILMOITUSTA TÄYTETTÄESSÄ?

V: EI. TILINPÄÄTÖKSEN VOI KYLLÄ TEHDÄ OIKEIN KIINNITTÄMÄTTÄ HUOMIOTA VERONÄKÖKULMAAN, MUTTA TÄLLAINEN TILINPÄÄTÖS VOI TULLA VEROSEURAAMUKSILTAAN KOHTUUTTOMAN KALLIIKSI. EVL:SSA MONET VEROEDUT JA VEROSUUNNITTELUUN LIITTYVÄT NÄKÖKULMAT ON NIMITTÄIN SIDOTTU KIRJANPITORATKAISUUN. KS. ESIM EVL 54 §.

LAKIEN KESKINÄINEN YHTEYS

⁸ESIM. KHT-YHDISTYKSEN JULKAISEMAT "OSAKEYHTIÖN TILINPÄÄTÖSMALLI" JA "AVOIMEN YHTIÖN KOMMANDIITTIYHTIÖN TILINPÄÄTÖS"

Kuva. Tuloksen ja varojen laskemista koskeva sääntely.

8.1.2. KILAN OHJEET JA LAUSUNNOT (KPL 8:2)

- ANTAA MYÖS. POIKKEUSLUPIA ESIM TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISAJANKOHTAAN

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISAIKA (KPL 3:6):

TILINPÄÄTÖS TEHTÄVÄ 4 KK:N KULUESSA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ⁹

ELLEI KILA MYÖNNÄ KPL 8:2.2 NOJALLA ERITYISISTÄ SYISTÄ¹⁰ POIKKEUSLUPAA

⁹ELLEI ESIM. OY:N YHTIÖJÄRJESTYKSESSÄ OLE MÄÄRÄTTY LYHYEMPÄÄ AIKAA

¹⁰LUPA ON MYÖNNETTY MM. KIRJANPITÄJÄN SAIRASTUMISEN, TILIKAUDEN LOPPUPUOLELLA TAPAHTUNEEN SULAUTUMISEN, YRITYSKAUPAN, KESKENERÄISTEN VAKUUTUSKORVAUSNEUVOTTELUIJEN, RAHOITUSNEUVOTTELUIJEN SELVITYSTILAN VÄLTTÄMISEKSI, VELKASANEERAUKSEEN JOUTUMISEN JA KONKURSSIN ALKAMISEN TAKIA. KS. KILA:N PÄÄTÖS 1494

9 TILINPÄÄTÖS (KPL 3:1)

9.1 YLEISTÄ

- JOKAISelta tilikaudelta on laadittava tilinpäätöshetken mukainen tilinpäätös

TILIKAUSI ON 12 KUUKAUTTA. TOIMINTAA ALOITETTAESSA TAI LOPETETTAESSA TAIKKA TILINPÄÄTÖKSEN AJANKOHTAA MUUTETTAESSA TILIKAUSI SAA OLLA TÄTÄ LYHYEMPI TAI PIDEMPI, KUITENKIN ENINTÄÄN 18 KUUKAUTTA.

- MM. OSAKEYHTIÖSSÄ PIDETTÄVÄ YHTIÖKOKOUS, JOSSA PÄÄTETÄÄN TILINPÄÄTÖKSEN VAHVISTAMISESTA¹¹ (OYL 5:3¹²) JA VOITTOA TAI TAPPIOTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ¹³ - SAMOIN OSUUSKUNNASSA JA YHDISTYKSISSÄ

HENKILÖYHTIÖISSÄ TILINPÄÄTÖS VAHVISTETAAN YHTIÖMIESTEN ALLEKIRJOITUKSELLA

-TILINPÄÄTÖS SISÄLTÄÄ (3:1!):

1.) TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN TALOUDELLISTA ASEMAA KUVAAVAN TASEEN

2.) TULOKSEN MUODOSTUMISTA KUVAAVAN TULOSLASKELMAN

3) TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITTEENÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT (LIITETIEDOT)

4) RAHOITUSLASKELMAN, JOSSA ANNETAAN SELVITYS VAROJEN HANKINNASTA JA NIIDEN KÄYTÖSTÄ TILIKAUDEN AIKANA – HUOM! KAIKKIEN EI TARVITSE SITÄ LAATIA

¹¹YHTIÖKOKOUS VOI MUUTTAA ESITETTYÄ TULOSLASKELMAA TAI TASETTA.

¹²KUUDEN KUUKAUDEN KULUESSA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ

¹³VOITTO VOIDAAN KÄYTTÄÄ MM. OSINKOIHIN, OMIEN OSAKKEIDEN LUNASTAMISEEN JA HANKKIMIN RAHASTOSIIRTOIHIN, LAHJOITUKSIIN SEKÄ TAPPIOIDEN KATTAMISEEN.

HUOM! TOIMINTAKERTOMUS EI KUULU TILINPÄÄTÖKSEEN
VAAN ON SEN LIITETIETO!

TULOSLASKELMA JA TASE-ERISTÄ SEKÄ RAHOITUSLASKELMASTA
ANNETTAVA LISÄKSI VERTAILUTIETO EDELLISELTÄ VUODELTA

9.2.TULOSLASKELMA

- TULOSLASKELMAA, TASETTA JA LIITETIETOJA KOSKEVAT
TÄRKEIMMÄT SÄÄNNÖKSET SISÄLTÄVÄT KIRJANPITOLAKIIN
JA -ASETUKSEEN.

- TULOSLASKELMAN KAAVASTA SÄÄDETTÄÄN
KIRJANPITOASETUKSESSA (KPA 1:1-2).

VALITTUA KAAVAA ON NOUDATETTAVA TARKASTI.

KS. MYÖS AATTEELLISEN YHTEISÖN JA KIINTEISTÖN SEKÄ
AMMATINHARJOITTAJAN TULOSLASKELMA (KPA 1:3-5)

- TULOSLASKELMAN TEHTÄVÄNÄ ON ANTAA OIKEAT JA
RIITTÄVÄT TIEDOT¹⁴ **(NS. TRUE AND FAIR VIEW)**
TILIKAUDEN TULOKSESTA

- TULOSLASKELMAN ERIÄ KOSKEVAT MÄÄRITELMÄT KS.
KPL. 4.LUKU

¹⁴TARCOITTAÄ SITÄ, ETTÄ KIRJANPITOVOLVOLLISEN ON TARVITTAESSA POIKETTAVA KIRJANPITO
NIMENOMÄISESTÄ SÄÄNNÖKSESTÄ, MIKÄLI OIKEAN JA RIITTÄVÄN KUVAN ANTAMINEN SITÄ VAAT
LAISSA MÄÄRITELTYJÄ PAKOLLISIA TIETOJA EI VOIDA TÄLLÖINKÄÄN JÄTTÄÄ ESITTÄMÄTTÄ.
POIKKEAMISEN VAIKUTUS TULEE SELVITTÄÄ LIITETIEDOISSA.

1) **LIKEVAIHTOON** LUETAAN **VARSAINEN TOIMINNAN** MYYNTITUOTOT, JOISTA ON VÄHENNETTY MYÖNNETYT ALENNUKSET SEKÄ ARVONLISÄVERO (JA MUUT VÄLITTÖMÄSTI MYYNNIN MÄÄRÄÄN PERUSTUVAT VEROT)

2) **SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT**. SATUNNAISIKSI KATSOTAAN SELLAISET TUOTOT JA KULUT, JOTKA PERUSTUVAT 1) TAVANOMAISESTA TOIMINNASTA POIKKEAVIIN, 2) KERTALUONTEISIIN JA 3) OLENNAISIIN TAPAHTUMIIN

- TULOSLASKELMAN ANTAMASTA INFORMAATIOSTA EHKÄ KESKEISIMMÄT JA KÄYTETYIMMÄT OVAT:

1) LIKEVAIHTO

2) LIKEVOITTO

3) **VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ TAI TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA**

4) SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

“NÄIHIN LUKUIHIN SISÄLTYVÄT VIRHEET LÄHTÖKOHTAISESTI MERKITYKSELLISEMPIÄ KUIN MUUT” - KOSKINEN

ESIM. TAVALLISEN KULUN ESITTÄMINEN SATUNNAISENA KULUNA

9.3. TASE

- KPA 1:6 TASE (1:7 LYHENNETTY TASE PIENILLE KIRJANPITOVELVOLLISILLE)

- TASEEN TULEE TAAS ANTAA **OIKEAT JA RIITTÄVÄT TIEDOT** YRITYKSEN TALOUDELLISESTA ASEMESTA ELI VARALLISUUDESTA JA SEN HANKKIMISTAVASTA

- MÄÄRITELMÄT:

A. PYSYVIÄ VASTAAVIA OVAT ERÄT, JOTKA ON TARKOITETTU TUOTTAMAAN TULOJA JATKUVASTI USEANA TILIKAUTENA. MUUT VASTAAVIEN ERÄT OVAT VAIHTUVIA. KPL 4:3

ESIM. MYYNTISAAMISET OVAT VAIHTUVIA VASTAAVIA, VAIKKA NE ERÄÄNTYISIVÄT MAKSETTAVAKSI PITEMMÄN AJAN KUIN YHDEN VUODEN KULUTTUA (=PITKÄAIKAISIA VAIHTUVIA VASTAAVIA)

B VAIHTO-OMAISUUTTA OVAT SELLAISENAAN TAI JALOSTETTUINA LUOVUTETTAVAKSI TAI KULUTETTAVAKSI TARKOITETUT HYÖDYKKEET
KPL 4:4.2

C. RAHOITUSOMAISUUTTA OVAT RAHAT, SAAMISET SEKÄ TILAPÄISESTI MUUSSA MUODOSSA OLEVAT RAHOITUSVARAT
KPL 4:4.3

ESIM. APTEEKKARIN SIOJITUSRAHASTO-OSUUDET

D. SIIRTOSAAMISET JA SIIRTOVELAT KPL 4:6

E. PITKÄAIKAINEN SAAMINEN JA VELKA KS. KPL 4:7

PITKÄAIKAISEKSI KATSOTAAN SAAMINEN TAI SE OSA SAAMISESTA, JOKA ERÄÄNTYY MAKSETTAVAKSI YHTÄ VUOTTA PIDEMMÄN AJAN KULUTTUA. MUUT SAAMISET OVAT LYHYTAIKAISIA. SAMA KOSKEE MYÖS VELKOJEN ESITTÄMISTÄ LYHYTAIKAISINA JA PITKÄAIKAISINA

9.4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

- YKSITYISKOHTAISEMMAN JA TARKEMMAN TIEDON ANTAJA

- KPA 2:2- 2:10 SÄÄDETTY NYKYISIN EDELLYTETTÄVÄT LIITETIEDOT:

- TÄRKEIMMÄT

A. LAATIMISTA KOSKEVAT (2)

MM. TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

F. VAKUudet JA VASTUUSITOUMUKSET (7)

KOSKINEN:

OLENNAISEKSI KATSOTTAVIEN VASTUUSITOUMUSTEN KUTEN TAKAUSVASTUUN PUUTTUMINEN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA SAATTAA OLLA AIHE TILINTARKASTUSKERTOMUKSEN MUKAUTUKSEEN

TOTEUTUESSAAN VASTUU SAATTAA AIHEUTTAA YRITYKSELLE MERKITTÄVIÄ KUSTANNUKSIA TAI JOPA KAATAA YRITYKSEN

- HANNU KOSKINEN: "TILINPÄÄTÖKSEN LAINMUKAISUUS JA TILINTARKASTUSKERTOMUS"

- ERITYISLAEISSA KUTEN AKL, OskL VOI OLLA OMIA VAATIMUKSIA LIITETIEDOIKSI:

-KÄYTÄNTÖ

YRITYKSET ■ Uuden kirjan mukaan liitetiedoissa noudatetaan heikosti tuoretta lakia

Lukuisat pörssiyhtiöt antavat puutteellisia tilinpäätöstietoja

ARI KAPANEN
TIIA KYYNÄRÄINEN

Pörssiyhtiöiden tilinpäätösten liitetiedot ovat vajavaisia, ilmenee Jarmo ja Raiili Leppiniemen selvityksestä. Sen mukaan vuosikertomuksissa puuttuu varsin yleisesti tietojen pitäisi lain ja määräysten mukaan löytyä liitteistä.

Jarmo Leppiniemi on Helsingin kauppakorkeakoulun professori, joka on perehtynyt muun muassa kirjanpitoon. Raiili Leppiniemi on puolestaan KLT-kirjanpitäjä.

Leppiniemet ovat käyneet Hyvä tilinpäätöskäytäntö -kirjaansa varken läpi yritykset, jotka ovat julkaisseet vuosikertomukset ja ovat soveltaneet uutta kirjanpitolaia. Pörssiyhtiöistä mukana selvityksessä on kaksi kolmasosaa. Kirja ilmestyy marraskuussa.

Leppiniemet eivät esimerkiksi löytäneet yhdestäkään tilinpäätöksestä yksityiskohtaisia tietoja omista osakkeista, jotka osakeyhtiöt olivat ostaneet tai myyneet. Tarkkojen tietojen antamista vaatii osakeyhtiölaki.

Valtiovarainministeriön päätöksen mukaan osakeyhtiön pitää esittää tilinpäätöksessä selostus huomattavista ja poikkeuksellisista liiketoimista yhtiön ja sen lähipiirin välillä. Tällainen toimi on esimerkiksi yhtiön asunnon myyminen toimitusjohtajalle. Jarmo Leppiniemen mukaan yhtään tällaista esimerkkiä ei löytynyt.

Kirjanpitolaian perusteella liitetiedoissa pitää olla tieto poistamatomasta osasta, joka liittyy koneiden ja laitteiden hankintamoihin. Tällainen tieto on Jarmo Leppiniemen mukaan harvinaista.

Pitkä puuteleuttele

Leppiniemen virheluettelo on pitkä. Tiedot arvokorotusten peri-

aatteista ovat harvinaisia, samoin tiedot tuloverojen jakautumisesta satunnaisista syistä johtuviin menoihin. Harvinaisia ovat myös selostukset arvokorotusten vaikutuksista tuloverotukseen.

Uuden kirjan mukaan tavantomaista ei ole myöskään vakuuksien ja vastuujoukusten tarkastus tai tiedottaminen aiem-

Tilinpäätöstietojen ja liitetietojen yleisiä puutteita

- Liiketoiminnan toimintatilan
- Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet
- Henkilöstöryhmittäin
- Tuloverot
- Yksityiskohtaisesti vakuudet ja vastuujoukukset
- Arvostusperiaatteet
- Vaino-omaisuus
- Arvokorotus
- Koneiden ja laitteiden hankintamenojen poistamaton osa
- Arvokorotuksen mahdolliset vaikutukset tuloveroon
- Aiempaan johtoon kuuluneet henkilöt
- Konsernitilinpäätöksen laadintaperustana olevan emoyhtiön nimi ja kotipaikka
- Selostus huomattavista ja poikkeuksellisista liiketoimista yhtiön ja sen lähipiirin kuuluvan välillä
- Leasingoimintaa koskevan hankintun hyödykkeiden käsittely tilinpäätöksessä ja liitetiedoissa
- Yhtiön tulleiden tai luovutettujen osakkeiden tarkempi erittely

Lähde: Jarmo ja Raiili Leppiniemi: Hyvä tilinpäätöskäytäntö

Kirjanpitolaissa paljon tulkinanvaraa

TIIA KYYNÄRÄINEN
osa.kyynarainen@sanoma.fi

Tilinpäätösten lainmukaisuutta valvovat tilintarkastajat myöntävät itsekin mahdolliset puutteet tilinpäätöstiedoissa. Uusi kirjanpitolaiki sisältää kuitenkin liikaa tulkintamahdollisuuksia ja vaati-

muksia epäoleellisista tiedoista. KHT-yhdistyksen hallituksen varapuheenjohtajan Mauri Palvin mukaan puutteet johtuvat uuden kirjanpitolaian tulkintaongelmista.

Yrityksillä voi olla tainsäädännöllisiä lisätietovaatimuksia toista satua. Kun uuden kirjanpitolaian

esittämät uudistukset ovat sanamuodoltaan tulkinnallisia, puutteita saattaa esiintyä, Palvi sanoo.

Hänen mukaansa yritykset ovat kuitenkin hoitaneet pääsääntöisesti velvollisuutensa hyvin.

Vaikka puutteita esiintyy, voidaan myös kysyä, ovatko uuden lain vaatimat tiedot oleellisia tarvittavan informaation kannalta?

KHT-tilintarkastaja Pauli Vahtera on Palvin kanssa samoilla linjoilla, mutta hakisi kompromissia uudesta tekniikasta:

Tarpeettomiin yksityiskohtiin menevän tilinpäätösinformaation voisi julkistaa internetissä.

paan johtoon kuuluneista henkilöistä. Leppiniemet ovat löytäneet puutteita myös konsernitilinpäätöksen antaneiden emoyhtiöiden nimeämisestä ja tiedoista, jotka koskevat rahoitusleasingilla vuokrattuja hyödykkeitä.

Puutteet yleisiä

Tässä esitetty luettelo on vain viitteellinen. Jarmo Leppiniemen mukaan liitetietojen puutteet ovat yleisiä.

Leppiniemet seuraavat kirjastaan viime vuonna voimaan astuneen kirjanpitolaian noudattamista. Jarmo Leppiniemen mukaan yritykset ovat kuitenkin antaneet vuosikertomuksissa niukasti tietoja ja myös vanhan lain aikana.

Oli hyvin tavallista myös vanhan lain aikana, että kaikkia tietoja ei annettu. Silloin se (laiminlyönti) ei ollut niin sorminpistävä ongelma, koska liitetietoja oli vähemmän.

EU:n direktiivit korostavat liitetietojen merkitystä.

Vanhassa suomalaisessa käytännössä painopiste oli tuloslaskemassa.

"Liitteet tärkeitä sijoittajille"

Jarmo Leppiniemi muistuttaa, että myös liitetiedot ovat tärkeitä tyvisesti sijoittajille ja velkojille.

Sijoittajien intressi korostuu kun on kyse pörssiyhtiöistä ja kojen intressi, kun on kyse pöytäyhtiöistä.

Leppiniemi näkee lieventävän asiaksi, että viime vuonna yritykset sovelsivat ensi kerran uutta lakia. Hän viittaa siihen, että muilla voinut katsoa mallia, jolloin se helpommin virheitä.

Siitä huolimatta ei voi olla huono ymmärrykseltään, et tiedä, mitä tarkoittaa toimialainen tulos.

9.6 TOIMINTAKERTOMUS

-TOIMINTAKERTOMUS (KPL 3:1)

SISÄLLETTÄVÄ TIETOA TOIMINNAN KEHITTYMISTÄ
KOSKEVISTA TÄRKEISTÄ SEIKOISTA ELI MM..

A. OLENNAISISTA TAPAHTUMISTA TILIKAUDELLA JA
TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

B. ARVION TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

C. SELVITYS TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNAN LAAJUUDESTA

KS. TARKEMMIN KILAN YLEISOHJE

- NS. PIENET KIRJANPITOVELVOLLISET SAAVAT JÄTTÄÄ
TOIMINTAKERTOMUKSEN LAATIMATTA!

- KS. OYL TOIMINTAKERTOMUSVAATIMUKSIA

HALLITUKSEN ON TEHTÄVÄ SIINÄ ESITYS VOITTOA TAI
TAPPIOTA KOSKEVAKSI TOIMENPITEEKSI

9. 7. TASE-ERITTELYT JA LIITETIETOJEN ERITTELYT

- KS KPA 5. LUKU

- TILINPÄÄTÖKSEEN KUULUU YRITYKSEN SISÄISINÄ TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOINA TASE-ERITTELYT JA LIITETIETOJEN ERITTELYT

- TASE-ERITTELYINÄ ON YKSITYISKOHTAISESTI RYHMITTÄIN LUETTELOITAVA KIRJANPITOVELVOLLISEN TASEESEEN TILIKAUDEN PÄÄTTYESSÄ MERKITTYY:

- A) PYSYVÄT VASTAAVAT
- B) VAIHTUVAT VASTAAVAT
- C) VIERAS PÄÄOMA
- D) PAKOLLISET VARAUKSET

ESIM:

Esimerkki

Saamiset

Myyntisaamiset

tili 1700 Myyntireskontran saamiset

Liitteenä olevan reskontraerittelyn mukaan 11 176,40

tili 1710 Muut myyntisaamiset

laskun n:o/pvm

Anselmi Ahonen, Hyvinkää 581/20.12.20X1 721,50

Kulmalan kioski, Hyvinkää 566/2.10.20X1 314,20

Ky Koskinen, Hausjärvi 580/12.12.20X1 905,65

Oksasen Herkku, Riihimäki 534/30.8.20X1 118,78

Viertolan Linja Oy, Hyvinkää 233/12.6.20X1 206,22

Yhteensä 2 266,35

Myyntisaamiset yhteensä

13 442,75

Siirtosaamiset

tili 1800 Siirtosaamiset

TyEL-vakuutusmaksujaksotus 124,50

Kertynyt korko määräaikaistalletuksesta

OP 506666-6666 43,00

167,50

Siirtosaamiset yhteensä 31.12.20X1

167,50

Saamiset yhteensä

13 610,25

Rahojen ja pankkisaamisten tase-erittelyissä ilmoitetaan pankkitileillä olevat varat ja käteisen rahan määrä.

- **YKSITYISKOHTAINEN OMAISUUS- JA VELKALUETTELO:**
- **LIITETIETOJEN ERITTELYT**

KOSKEE LIITETIETOINA ESITETTYJÄ VAKUITA JA VASTUUSITOUMUKSIA

- **KUMMATKAAN EIVÄT KUULU SEKÄ JULKISTETTAVAAN TILINPÄÄTÖKSEEN EIVÄTKÄ EDES TASEKIRJAAN!**

10. TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

- **TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT SIDOTAAN LOPUKSI OMAKSI TASEKIRJAKSI**
- **SIVUT TULEE NUMEROIDA JA KOKO PAKETTI SITOA VÄLITTÖMÄSTI TILINPÄÄTÖKSEN JÄLKEEN.**
- **TASEKIRJAAN LIITETÄÄN TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOJEN LISÄKSI MM**

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ,

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS,

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA¹⁵,

TIETO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA¹⁶

¹⁵ESIM. PÄÄKIRJA, OSTOPÄIVÄKIRJA, MYYNTIPÄIVÄKIRJA, OSTORES KONTRA, MYYNTIRES KONTRA, LAINARES KONTRA, PALKKAKIRJANPITO, KASSAKLADI, LIITETIEDOT SEKÄ TASEKIRJA TILIKAUDELTA SIDOTTUNA KIRJANA

JA NIIDEN JA KIRJANPITOKIRJOJEN SÄILYTYSTAVOISTA

- SEN SIJAAN ESIM. TILINTARKASTUSKERTOMUS EI KUULU TASEKIRJAAN, VAAN TILINPÄÄTÖKSEN VAHVISTAVAN TOIMIELIMEN KOKOUSPÖYTÄKIRJAN LIITTEEKSI

- KS. ESIM OY.N TASEKIRJAN SISÄLLYSLUETTELO

KARI MUSTONEN OY

TASEKIRJA

01.05.2003~ 30.04.2004

¹⁶TAVANOMAISIA TOSITELAJEJA OVAT MM. PÄÄKIRJATOSITTEET, OSTOTOSITTEET, MYYNTITOSITTEET, OSTOSUORITUKSET, MYYNTISUORITUKSET, KASSASUORITUKSET, PANKKISUORITUKSET

KARI MUSTONEN OY

Kotipaikka li

Y-tunnus 07224031-4

TASEKIRJA 01.05.2003 - 30.04.2004

Sisällysluettelo

Tuloslaskelma	1
Tase	2 - 3
Taseen liitetiedot	4 - 6
Päiväys ja allekirjoitukset	7
Kirjanpito kirjaluettelo	8
Tilintarkastajan tasamerkintä	9
Tase-erittelyt	10 - 20

Tasekirjan säilytysaika on 10 vuotta.
Tositteaineisto on säilytettävä 30.04.2010 saakka.
Kirjanpito ja tasekirja ovat paperitulosteina.

10.1. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN (KPL 3:7)

- TILINPÄÄTÖS ON PÄIVÄTTÄVÄ JA ALLEKIRJOITETTAVA- SE KATSOTAAN LAADITUKSI SILLOIN KUN SE ON ALLEKIRJOITETTU

- YKSITYISLIIKKEISSÄ KIRJANPITOVOLVOLLINEN ITSE¹⁷
- YHTYMISSÄ VASTUUNALISET YHTIÖMIEHET JA MAHDOLLINEN PALKATTU TJ¹⁸
- YHTEISÖISSÄ HALLITUS¹⁹ JA TOIMITUSJOHTAJA

¹⁷EI MAHDOLLINEN PALKATTU TJ EIKÄ PROKURISTI

¹⁸JOS NIISSÄ ON MYÖS HALLITUS, SENKIN ON ALLEKIRJOITETTAVA TILINPÄÄTÖS

10.2. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISAIKA

- TILINPÄÄTÖS ON LAADITTAVA 4 KUUKAUDEN KULUESSA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ

TILINPÄÄTÖS ON VALMIS, KUN TULOSLASKELMA, TASE, LIITETIEDOT JA TOIMINTAKERTOMUS ON LAADITTU JA KUN TILINPÄÄTÖS ON ALLEKIRJOITETTU

“VALMIS SINÄ PÄIVÄNÄ, JOLLOIN VIIMEISENÄ ALLEKIRJOITettava PÄÄTÖSVALTAISEN HALLITUKSEN JÄSEN TAI TOIMITUSJOHTAJA ALLEKIRJOITAA TILINPÄÄTÖKSEN”

- YHTEISÖN TILINPÄÄTÖS ON VIETÄVÄ YHTEISÖN PÄÄTTÄVÄN ELIMEN VAHVISTETTAVAKSI²⁰

11. KIRJANPITORIKKOMUS (KPL 8:4) JA -RIKOS

- JOKA TAHALLAAN TAI TÖRKEÄSTÄ HUOLIMATTOMUUDESTA:

1. LAIMINLYÖ KIRJANPITOMERKINTÖJEN TEKEMISEN SÄÄDETYISSÄ MÄÄRÄAJASSA²¹

A. KÄTEISERÄT VIIVYTYKSETTÄ PÄIVÄKOHTAISESTI “KIRJANPIDON **TARKASTETTAVUUDEN** KANNALTA ON TULKITTAVA, ETTÄ VAATIMUS EDELLYTTÄÄ, ETTÄ KIRJAUKSET SUORITETAAN PÄIVITTÄIN, MIKÄLI TOIMINNAN VÄHÄISYYDEN TAI

¹⁹PÄÄTÖSVALTAINEN HALLITUS RIITTÄÄ

²⁰OY:T KUUDEN KUUKAUDEN KULUESSA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ

²¹KS. KPL 2:4.2

**KIRJANPITOTEKNISTEN RATKAISUJEN VUOKSI EI OLE
PERUSTELTUA SYYTÄ SIITÄ POIKETA”**

B. MUUT LIIKETAPAHTUMAT VIIMEISTÄÄN NELJÄN KUUKAUDEN
KULUESSA

2. LAIMINLYÖ KIRJANPITOAINOSTON
SÄILYTTÄMISVELVOLLISUUDEN

3. LAIMINLYÖ TILINPÄÄTÖKSEN
REKISTERÖINTIVELVOLLISUUDEN (KPL 3:9)

**- KIRJANPITORIKKOMUKSESTA TUOMITTAAN SAKKON
ELLEI ANKARAMPAA RANGAISTUSTA OLE SÄÄDETTY
MUUALLA JA ELLEI TEON KATSOTA OLEVAN VÄHÄINEN!**

-RL 30:9 KIRJANPITORIKOS:

- 1.) LAIMINLYÖ KIRJAAMISEN TAI TILINPÄÄTÖKSEN TEON
- 2.) MERKITSEE KIRJANPITOON VÄÄRIÄ TAI HARHAANJOHTAVIA
TIETOJA
- 3.) HÄVITTÄÄ, KÄTKEE TAI VAHINGOITTA
KIRJANPITOAINOSTOA

JA SITEN OLENNAISESTI VAIKEUTTAA OIKEAN JA RIITTÄVÄN
KUVAN SAAMISTA

ESIM. KKO 2000:86

Virallinen syyttäjä vaati A:n tuomitsemista rangaistukseen siitä, että tämä oli 1.1.1993 - 31.12.1994 toimiessaan 1.6.1994 konkurssiin asetetun X Oy:n toimitusjohtajana **1) tahallaan laiminlyönyt kokonaan yhtiön liiketapahtumien kirjaamisen ja tilinpäätösten tekemisen ja 2) yhtiön**

toiminnan loputtua hävittänyt liiketapahtumia koskeneet tositteet ja kirjeenvaihdon polttamalla kaiken kirjanpitoaineiston sekä siten olennaisesti vaikeuttanut oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

MUITA MM. KKO 2011:20

RL 30:10 TUOTTAMUKSELLINEN KIRJANPITORIKOS:

MM. KKO 1999:2

RL 30:9a TÖRKEÄ KIRJANPITORIKOS

MM. KKO 2010:91